

Årlig rapport visselblåsarfunktionen 2025

Enligt Riktlinje för rapportering av missförhållande av allmänt intresse i Alingsås ska visselblåsarfunktionens ärenden årligen återrapporteras till kommunstyrelse, bolagsstyrelse och förbundsstyrelse i anonymiserad form. Återrapporteringen ger de förtroendevalda insyn i funktionen och hur organisation och utredningsfunktion fungerat under året. Enligt beslut i kommunstyrelsen 3 april 2023, § 53, ska återrapporteringen ske i samband med årsbokslut. Återrapporteringen sker dock i eget ärende.

Visselblåsarfunktionen i Alingsås kommun infördes 1 januari 2020, innan nuvarande lagstiftning på området trädde i kraft 17 december 2021. Visselblåsarfunktionen omfattar hela kommunkoncernen.

Visselblåsarfunktionen är ett verktyg i arbetet mot att arbeta mot välfärdsbrottslighet. Alingsås kommun har en intern visselblåsarfunktion med en liten krets av fastställda personer som utreder inkomna anmälningar och som vid behov kan anlita extern utredning. Anmälningar kan göras via e-tjänst, funktionsbrevlåda, telefon och brev.

Inkomna ärenden

Det har inkommit 16 rapporter till visselblåsarfunktionen under 2025. Under 2024 inkom 12 rapporter, under 2023 inkom 18 rapporter och under 2022 inkom 7 rapporter. Antalet rapporter varierar något under åren och det finns ingen tydlig trend.

Rapporter har inkommit via kommunens e-tjänst, funktionsbrevlåda och telefon. Flest rapporteringar har inkommit via e-tjänsten. Under 2025 så var 16 rapporter till funktionen, varav 13 rapporteringar av anonyma anmälare och 3 rapporteringar av personer.

Rapporterna har initialt bedömts utifrån vilka uppgifter som inkommit, det vill säga om rapporten rör uppgifter som omfattas av missförhållanden av allmänt intresse och om anmälan kommer från en person som tillhör de personkategorier som omfattas av lagen om skydd för personer som rapporterar missförhållanden.

Under året har rapporter inkommit för 7 av 10 nämner/styrelse/bolag. Flest rapporteringar rör tekniska nämnden och vård- och omsorgsnämnden, därefter kommunstyrelsen, Alingsåshem, bygg- och miljönämnden, kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Inga rapporter har inkommit som rör barn- och utbildningsnämnden, Alingsås- och Vårgårda räddningstjänstförbund och Alingsås Energi.

I tabellen nedan kan utläsas antal rapporter, vilken nämnd/styrelse/bolag som berörs och hur inkomna uppgifter har bedömts utifrån uppställda kriterier enligt ovan.

Ett ärende rör två förvaltningar/bolag och räknas därmed som 0,5.

	Ej formella visseblåsar- ärende	Visseblåsar- ärende	Totalt
Barn- och ungdomsnämnden	-	-	-
Bygg- och miljönämnden	1	-	1
Kultur- och utbildningsnämnden	1	-	1
Kommunstyrelsen	2	-	2
Socialnämnden	1	-	1
Tekniska nämnden	3	1,5	4,5
Vård- och omsorgsnämnden	2	3	5
Alingsås och Vårgårda räddningstjänstförbund	-	-	-
Alingsåshem	1	0,5	1,5
Alingsås Energi	-	-	-
Totalt	11	5	16

Ej formella visseblåsarärenden

Av 16 inkomna rapporter har 11 av de inkomna rapporterna bedömts vara anmälningar som inte utgör formella visseblåsarärenden. Uppgifterna i rapporterna rör snarare klagomål och synpunkter som ska hanteras i andra kanaler, samt uppgifter, påståenden och information som är för vag för att utgöra underlag för vidare utredning. I vissa anmälningar framgår att informationen lämnas av kommuninvånare och anhöriga, vilka inte tillhör de personkategorier som kan använda sig av visseblåsarfunktionen. I vissa fall har uppgiftslämnaren utgjorts av personal och ärendet rört dennes relation till arbetsgivaren, vilken ska behandlas enligt upparbetade personalrutiner inom respektive förvaltning, bolag och förbund.

Av de rapporter som bedöms som ej formella visseblåsarärenden har informationen överlämnats till berörd förvaltning och bolag för fortsatt hantering. I de flesta rapporter har det rört sig om uppgifter som redan varit kända i förvaltningen och där det pågår omorganisation och olika verksamhets- eller personalåtgärder. Några rapporter har lett till vidare utredning och åtgärder inom förvaltningen.

Visseblåsarärenden

Av 16 inkomna rapporter bedöms 5 utgöra faktiska visseblåsarärenden. I dessa ärenden har anmälaren bedömts tillhöra den personkrets som omfattas av lagen och uppgifterna

har initialt bedömts röra ett missförhållande av allmänt intresse. I ett ärende har en extensiv tolkning gjorts kring personkretsen.

Anmälningarna har baserat sig på följande angivna omständigheter:

- Korruption
- Rekrytering och chefskap
- Illojalitet mot arbetsgivaren
- Brister i arbetsmiljö
- Avtalsbrott extern leverantör

Utredning

Alla visseblåsarärenden har utretts och samtliga ärenden har avslutats.

I ett ärende har uppgifterna inte kunnat styrkas. I 4 ärenden har uppgifter till viss del kunnat styrkas och åtgärder har vidtagits i respektive förvaltning. Åtgärder av olika art har vidtagits beroende på vilka processer som redan varit i gång eller planerad och utifrån vilken ny information som har tillkommit. Alla anmälningar som är slutförda under 2025 har kunnat utredas internt inom organisationen och ingen extern hjälp har anlitats. Inget ärende har lämnats vidare till polismyndigheten för brottsutredning.

Slutsatser

Det har inkommit något fler rapporter till visseblåsarfunktionen under 2025 än 2024 och det har inkommit ärende från bolag i bolagskoncernen, samt från personal som arbetar hos extern leverantör.

Det föreligger fortfarande svårigheter att hålla visseblåsarfunktionen renodlad för just visseblåsarärenden och att undvika andra synpunkter och/eller klagomål, trots att riktlinjen och informationen i e-tjänsten har förtydligats ytterligare både under 2024 och 2025. Av de anmälningar som har inkommit under 2025 bedöms 31 % vara formella visseblåsarärende och för 2024 var det 25% av anmälningarna som var formella visseblåsarärende. I omvärldsbevakning ser detta jämförbart ut med andra organisationer, dvs att det inkommer en större del anmälningar som inte är faktiska visseblåsarärende.

Under 2025 var 13 av 16 inkomna rapporter anonyma och det har inkommit 3 rapporter där anmälaren har valt att inte vara anonym. Vid anonyma anmälningar är det svårt att bedöma om anmälaren tillhör den personkrets som omfattas av lagstiftningens skydd. Anonyma anmälningar försvårar även kommunikation och möjlighet att vid behov inhämta kompletterande uppgifter från anmälaren.

Majoriteten av inkomna rapporter oavsett om det är en formell visseblåsaranmälan eller ej, rör även i år personalrelaterade frågor. Det är bra att visseblåsarfunktionen nu även har HR-kompetens vilket underlättar och effektiviserar handläggningen. Genom att funktionen nu har tillgång till samtliga HR-system.

Visselblåsarfunktionen upplever att funktionen har fungerat väl utifrån antalet inkomna anmälningar under året. Utifrån att det fortfarande är en relativt ny lagstiftning fortsätter rutiner och processer att utvecklas i takt med rättsutvecklingen på området. Nya mallar har tagits fram för utredningsbegäran och dokumentation. Under hösten har visselblåsarfunktionen haft en vakans under rekrytering av ny säkerhetschef som kommer att tillträda i mars 2026. En översyn kommer att göras av informationstexterna och i E-tjänst för att ytterligare tydliggöra när denna funktion kan användas.

Kommunledningskontoret har fortsatt omvärldsbevakning och följer rättsutvecklingen kontinuerligt i olika forum. Tillämpningen av visselblåsarlagen är fortsatt en stor utmaning för arbetsgivare i en politisk styrd organisation. De inkomna rapporterna skapar i flera fall oro och det rör uppgifter som är svåra att utreda, där påståenden blandas med fakta. Det är viktigt att hantera rapporterna i visselblåsarfunktionen så att arbetsgivaren kan ta arbetsmiljöansvar och göra rätt arbetsrättsligt i förhållande till samtliga anställda, samtidigt som förvaltningen inte ska behöva belastas med ej relevanta rapporteringar.

I omvärldsbevakningen konstateras även att trenden med att flest anonyma anmälningar som inkommer till visselblåsarfunktionen fortsätter trots lagstiftningens anonymitetsskydd. De flesta anmälningarna faller liksom i Alingsås kommun utanför lagstiftningens uppsatta kriterier och utgör ej formella visselblåsarärenden.

En väl fungerande och välkänd visselblåsarfunktion är ett viktigt instrument för att bekämpa korruption, organiserad brottslighet och välfärdsbrottslighet.

Visselblåsarfunktionens fastställda personer som utreder och hanterar inkomna anmälningar arbetar vidare utifrån rapportens slutsatser. Under året görs en översyn av informationstexter, samt en översyn av rutin kring återrapportering till nämnder och förvaltningar utifrån om rapporten bedöms vara relevant och att nämnder och styrelser kan hållas informerade löpande.

Alingsås 2025-02-01

Visselblåsarfunktionen

Cecilia Knutsson Henrick Svensson